

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering
Mevrouw drs. A.C. van Huffelen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 4 juni 2024

betreft Vragen voortgang vervolgtraject excuses slavernijverleden

ons kenmerk 167198.12U

Geachte mevrouw Van Huffelen,

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief over de voortgang van het vervolgtraject excuses slavernijverleden.¹ De leden van de fracties van de PvdD en JA21 hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdD

De fractieleden van de PvdD hebben met grote belangstelling kennisgenomen van het in uw brief geschetste vervolgtraject slavernijverleden. Zij hebben daarover een aantal vragen en verzoeken u de (sub)vragen afzonderlijk te beantwoorden.

U reageerde bij brief van 5 april 2024 op de vraag van de fractieleden van de PvdD die als volgt luidde: "Zien zij het goed dat de acties die de regering in haar brieven heeft omschreven, mede tot doel hebben om voor de nazaten van tot slaaf gemaakten een fundament te schetsen van sociaal, economisch en cultureel herstel mede in het licht van het regeringsbeleid dat gericht is op het bestrijden en voorkomen van discriminatie en (institutioneel) racisme?"²

Uw antwoord luidde: "De leden van de fractie van de PvdD hebben het juist dat de acties van het kabinet mede tot doel hebben om de positie van nazaten van tot slaaf gemaakten en andere betrokkenen te verbeteren. Ik verwijs hiervoor naar de kabinetsreactie van 19 december 2022 die de basis vormt voor de maatregelen die het kabinet in werking heeft gesteld. In de kabinetsreactie is aangegeven dat het kabinet de kernopvatting van de Dialooggroep Slavernijverleden deelt dat erkenning van en excuses voor historisch leed de basis zijn voor hedendaags maatschappelijk herstel. Daarnaast is aangegeven dat het kabinet zich blijft inzetten voor kansengelijkheid en het bestrijden van discriminatie en racisme. We moeten lessen trekken uit het verleden om vervolgens vooruit te kunnen kijken en ons te verbinden aan een samenleving waarin geen ruimte is voor racisme en kansengelijkheid. Het Herdenkingsjaar Slavernijverleden is bij uitstek het moment om hier verder vorm aan te gaan geven."³

¹ Kamerstukken I 2023/24, 36284, H.

² Kamerstukken I 2023/24, 36284, G, p. 2.

³ Ibidem.

datum 4 juni 2024

ons kenmerk 167198.12U

blad 2

De fractieleden van de PvdD vragen of u kunt aangeven en toelichten welke acties die in de brief van 22 april 2024⁴ zijn vermeld, specifiek gericht zijn op het verbeteren van de positie van nazaten van tot slaaf gemaakten.

U schrijft over "herstelagenda's". Kunt u aangeven waarom u ervan uitgaat dat de zogeheten beleidsintensiveringen gericht zijn op 'herstel', zo vragen de fractieleden van de PvdD. Welk herstel wordt bedoeld? Kunt u daarvan concrete voorbeelden geven?

Uit uw brief blijkt dat u rekening houdt met een mogelijke negatieve doorwerking van het slavernijverleden op nazaten van tot slaaf gemaakten. De fractieleden van de PvdD vragen welke onderzoeken er op dit moment worden uitgevoerd die op dat onderwerp betrekking hebben. Als dat niet het geval is, acht u het dan van belang dat zulke onderzoeken worden uitgevoerd? Zo ja, op welke wijze kan dat door u worden bevorderd?

De fractieleden van de PvdD vragen welke herstelmaatregelen geëigend zullen zijn indien blijkt dat de doorwerking van het slavernijverleden op het welzijn van nazaten van tot slaaf gemaakten anders of ernstiger is dan wordt aangenomen op grond van wat op dit moment wetenschappelijk bekend is.

In uw brief meldt u dat uit het slavernijverledenfonds gelden ter beschikking worden gesteld voor antidiscriminatiebeleid (€ 1,7 miljoen) en voor onderzoek dat tot doel heeft interventies in beeld te brengen die bijdragen aan het voorkomen van discriminatie en racisme (€ 3,8 miljoen). Op grond van welke overwegingen worden die gelden geput uit het slavernijverledenfonds, terwijl het antidiscriminatiebeleid op zichzelf staat (en dient te staan), zo vragen de fractieleden van de PvdD. De uitkomsten van de Personeelsenquête Rijk over racisme op de werkvloer geven een onthutsend beeld dat in de visie van de regering tot maatregelen dient te leiden. Zulke maatregelen worden toch bekostigd uit de reguliere begroting? Waarom geldt dat dan niet voor de hiervoor geschetste twee maatregelen?

Tijdens het werkbezoek van leden van de Eerste Kamer aan Sint-Eustatius begin dit jaar, werden de leden geïnformeerd over het slavernijverleden van dat eiland. De fractieleden van de PvdD achten het van groot belang dat de kennis daarover wordt vergroot en onderzoek ernaar kan worden verricht. Welke van de in uw brief geschetste maatregelen bieden hiervoor een grondslag? Kan op dat eiland een soort 'slavernijmuseum' tot stand worden gebracht? Bent u bereid dat te bevorderen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van JA21

Deelt u de zienswijze van de fractieleden van JA21 dat een erkenning van, en eventueel zelfs boetedoening voor, een slavernijverleden waar een klein deel van allang overleden Nederlanders een rol in speelde, een essentialistisch idee van een natie impliceert?

De fractieleden van JA21 vragen of u van mening bent dat verantwoordelijkheid als juridische en ethische categorie overerfbaar is en dat burgers die tot een bepaald volk worden gerekend, verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor de daden van individuen die (historisch) tot die groep of dat volk worden gerekend?

Indien ja, houdt u Duitse middelbare scholieren verantwoordelijk voor de Holocaust, zo vragen de fractieleden van JA21. Indien nee, wat is dan de grond onder het idee dat Nederlandse burgers die nu leven op een of andere manier verantwoordelijk gehouden kunnen worden voor slavernij?

De fractieleden van JA21 vragen u nog wat dieper in te gaan op de these dat slavernij in het heden zou doorwerken. Wat voor wetenschappelijke aanwijzingen zijn daarvoor?

⁴ Kamerstukken I 2023/24, 36284, H.

datum 4 juni 2024

ons kenmerk 167198.12U

blad 3

De fractieleden van JA21 vragen hoe u garandeert dat de aanzienlijke fondsen die zijn toegewezen voor deze initiatieven, zoals de €33,3 miljoen voor beleidsintensivering en maatschappelijke initiatieven, efficiënt worden besteed. Welke maatregelen zijn er om de effectiviteit van deze investeringen te monitoren en te evalueren?

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

I.M. Lagas

Voorzitter van de commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties